

Συμβούλιο
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Βρυξέλλες, 25 Νοεμβρίου 2022
(OR. en)

13948/22

Διοργανικός φάκελος:
2022/0264 (NLE)

SOC 578
GENDER 168
EMPL 395

ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

Θέμα: ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

**σχετικά με την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή
και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 292,
σε συνδυασμό με το άρθρο 153 παράγραφος 1 στοιχείο ια),

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η προσβάσιμη, οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα επιτρέπει στα άτομα που χρήζουν φροντίδας να διατηρούν την αυτονομία τους για όσο το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και να ζουν με αξιοπρέπεια. Συμβάλλει στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, στην προώθηση της κοινωνικής προόδου και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και στην καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού και των διακρίσεων και μπορεί να συμβάλει στη δημιουργία θέσεων εργασίας.
- (2) Τον Νοέμβριο του 2017 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και η Επιτροπή διακήρυξαν τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων¹, ο οποίος ορίζει 20 βασικές αρχές με σκοπό να παρέχουν στήριξη για εύρυθμες και δίκαιες αγορές εργασίας και συστήματα πρόνοιας. Η αρχή 2 προάγει την ισότητα των φύλων προωθώντας την ίση μεταχείριση και τις ίσες ευκαιρίες μεταξύ γυναικών και ανδρών σε όλους τους τομείς. Η αρχή 9 προάγει το δικαίωμα στην ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τα άτομα που έχουν ευθύνες παροχής φροντίδας. Η αρχή 10 δίνει έμφαση στα δικαιώματα των εργαζομένων για υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και της ασφάλειάς τους στην εργασία. Η αρχή 17 αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία στην ένταξη, ιδίως σε υπηρεσίες που τους επιτρέπουν να συμμετέχουν στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία. Η αρχή 18 για τη μακροχρόνια φροντίδα ορίζει ότι κάθε άνθρωπος έχει δικαίωμα σε οικονομικά προσιτές, καλής ποιότητας υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας, και ιδίως υπηρεσίες κατ' οίκον φροντίδας και υπηρεσίες σε επίπεδο κοινότητας.

---

¹ Διοργανική διακήρυξη για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων (EE C 428 της 13.12.2017, σ. 10).

- (3) Οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας που οργανώνονται από τις δημόσιες αρχές, σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, θεωρούνται πρωτίστως κοινωνικές υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, δεδομένου ότι επιτελούν σαφή κοινωνική λειτουργία. Διευκολύνουν την κοινωνική ένταξη και διαφυλάσσουν τα θεμελιώδη δικαιώματα όλων των ατόμων που χρήζουν φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων των ηλικιωμένων.
- (4) Οι περισσότεροι φροντιστές είναι γυναίκες σύμφωνα με την «Έκθεση του 2021 για τη μακροχρόνια φροντίδα: τάσεις, προκλήσεις και ευκαιρίες σε μια γηράσκουσα κοινωνία» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας¹ («έκθεση του 2021 για τη μακροχρόνια φροντίδα»). Το έμφυλο χάσμα στην κατανομή της παροχής φροντίδας είναι ένας από τους βασικούς παράγοντες της ανισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών στην αγορά εργασίας. Οι γυναίκες, κατά μέσο όρο, έχουν χαμηλότερα εισοδήματα, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων, και έχουν δυνητικά μικρότερη οικονομική δυνατότητα να λάβουν φροντίδα, ενώ ταυτόχρονα ζουν περισσότερο από τους άνδρες και, ως εκ τούτου, έχουν μεγαλύτερη ανάγκη για μακροχρόνια φροντίδα και διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στο σύνολο της ζωής τους. Κατάλληλες και οικονομικά προσιτές υπηρεσίες τυπικής μακροχρόνιας φροντίδας, μαζί με πολιτικές για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στον τομέα και τη συμφιλίωση μεταξύ της μισθωτής απασχόλησης και των ευθυνών παροχής φροντίδας, θα μπορούσαν ως εκ τούτου να ωφελήσουν την ισότητα των φύλων.

---

¹ Κοινή έκθεση καταρτισμένη από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης και Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας, Long-term care report: trends, challenges and opportunities in an ageing society (Έκθεση για τη μακροχρόνια φροντίδα: τάσεις, προκλήσεις και ευκαιρίες σε μια γηράσκουσα κοινωνία), Υπηρεσία Εκδόσεων, 2021.

- (5) Η παρούσα σύσταση προωθεί την εφαρμογή των άρθρων 21, 23, 24, 25, 26, 31, 33 και 34 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης¹, τα οποία καλύπτουν την απαγόρευση διακρίσεων, την ισότητα γυναικών και ανδρών, τα δικαιώματα του παιδιού, τα δικαιώματα των ηλικιωμένων, την ένταξη των ατόμων με αναπηρίες, τις δίκαιες και πρόσφορες συνθήκες εργασίας και τα δικαιώματα στην οικογενειακή και επαγγελματική ζωή, καθώς και στην κοινωνική ασφάλιση και την κοινωνική αρωγή.
- (6) Η παρούσα σύσταση σέβεται τη σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία, η οποία αναγνωρίζει το ισοδύναμο δικαίωμα όλων των ατόμων με αναπηρία να ζουν ανεξάρτητα στην κοινότητα, έχοντας ίσες επιλογές με τους άλλους.
- (7) Με το σχέδιο δράσης για τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, το οποίο εγκρίθηκε από την Επιτροπή στις 4 Μαρτίου 2021, εξαγγέλθηκε μια πρωτοβουλία για τη μακροχρόνια φροντίδα, με σκοπό τη θέσπιση πλαισίου για μεταρρυθμίσεις πολιτικής οι οποίες θα κατευθύνουν την ανάπτυξη βιώσιμης μακροχρόνιας φροντίδας που θα διασφαλίζει καλύτερη πρόσβαση σε ποιοτικές υπηρεσίες για όσους έχουν ανάγκη, ενώ παράλληλα τα κράτη μέλη κλήθηκαν να επενδύσουν στο εργατικό δυναμικό στον τομέα της υγείας και της φροντίδας, βελτιώνοντας τις συνθήκες εργασίας του και την πρόσβαση σε κατάρτιση.

---

¹ ΕΕ C 326 της 26.10.2012, σ. 391.

- (8) Στην έκθεση του 2021 για τη μακροχρόνια φροντίδα επισημαίνεται ότι η ζήτηση για μακροχρόνια φροντίδα υψηλής ποιότητας αναμένεται να αυξηθεί και ότι η αύξηση της παροχής της μπορεί να συμβάλει στην ισότητα των φύλων και την κοινωνική δικαιοσύνη. Στην εν λόγω έκθεση αναφέρεται ότι η πρόσβαση, η οικονομική προσιτότητα και η ποιότητα αποτελούν βασικές προκλήσεις στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, ότι το κατάλληλο εργατικό δυναμικό αποτελεί βασικό στοιχείο για την κάλυψη της αυξανόμενης ζήτησης για υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, ενώ παράλληλα τονίζεται ότι η άτυπη φροντίδα συχνά συνεπάγεται κόστος το οποίο παραβλέπεται.
- (9) Η γήρανση του πληθυσμού αναμένεται να αυξήσει τη ζήτηση για μακροχρόνια φροντίδα, καθώς η μείωση της λειτουργικής ικανότητας και η ανάγκη μακροχρόνιας φροντίδας συνδέονται με τις μεγαλύτερες ηλικίες. Σύμφωνα με την έκθεση του 2021 για τη μακροχρόνια φροντίδα, ο αριθμός των ατόμων ηλικίας 65 ετών και άνω προβλέπεται ότι θα αυξηθεί κατά 41 % κατά τα επόμενα 30 έτη, από 92,1 εκατομμύρια το 2020 σε 130,2 εκατομμύρια το 2050, ενώ ο αριθμός των ατόμων ηλικίας 80 ετών και άνω προβλέπεται να αυξηθεί κατά 88 %, από 26,6 εκατομμύρια το 2020 σε 49,9 εκατομμύρια το 2050.
- (10) Η πανδημία COVID-19 έχει επηρεάσει αρνητικά τα συστήματα μακροχρόνιας φροντίδας και έχει επιδεινώσει πολλές προϋπάρχουσες διαρθρωτικές αδυναμίες, ιδίως την έλλειψη ποιοτικών υπηρεσιών και εργατικού δυναμικού, ενώ ταυτόχρονα ανέδειξε την επείγουσα ανάγκη να ενισχυθεί η ανθεκτικότητα των συστημάτων μακροχρόνιας φροντίδας και να ενταθούν οι προσπάθειες για βελτίωση της προσωπικής αυτονομίας και διευκόλυνση της ανεξάρτητης διαβίωσης.

- (11) Σύμφωνα με την «Έκθεση του 2021 για τη δημογραφική γήρανση: οικονομικές και δημοσιονομικές προβολές για τα κράτη μέλη της ΕΕ (2019-2070)» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής, υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά το επίπεδο της δημόσιας χρηματοδότησης για τη μακροχρόνια φροντίδα, καθώς ορισμένες χώρες επενδύουν λιγότερο από το 1 % του ΑΕΠ και άλλες δαπανούν περισσότερο από το 3 % του ΑΕΠ. Το 2019 οι δημόσιες δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα ανήλθαν στο 1,7 % του ΑΕΠ της Ένωσης, σύμφωνα με την εν λόγω έκθεση, ποσοστό χαμηλότερο από την εκτιμώμενη αξία των ωρών μακροχρόνιας φροντίδας που παρέχεται από άτυπους φροντιστές, η οποία εκτιμάται ότι ανέρχεται περίπου στο 2,5 % του ΑΕΠ της Ένωσης¹. Στα κράτη μέλη με χαμηλές δημόσιες δαπάνες για μακροχρόνια φροντίδα, η χρήση τυπικών υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας είναι πιο περιορισμένη. Η αυξανόμενη ζήτηση μακροχρόνιας φροντίδας αυξάνει την πίεση στις δημόσιες δαπάνες, ενώ παράλληλα απαιτεί βελτίωση της σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας της παροχής μακροχρόνιας φροντίδας, για παράδειγμα, μέσω πολιτικών για την προαγωγή της υγείας και την πρόληψη, με καλύτερη ενσωμάτωση και στόχευση των υπηρεσιών, συλλογή δεδομένων και αποδεικτικών στοιχείων και χρήση νέων και ψηφιακών τεχνολογιών. Οι πολιτικές που ευνοούν τη βιώσιμη χρηματοδότηση της μακροχρόνιας φροντίδας είναι σημαντικές για τη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών, ιδίως στο πλαίσιο της γήρανσης του πληθυσμού και της μείωσης του εργατικού δυναμικού στην Ένωση.
- (12) Η εξάρτηση σε μεγάλο βαθμό από την άτυπη φροντίδα δεν θα είναι βιώσιμη και οι ανάγκες τυπικής φροντίδας και η πίεση στους δημόσιους προϋπολογισμούς αναμένεται να αυξηθούν.

---

¹ Van der Ende, M. et al., 2021, Study on exploring the incidence and costs of informal long-term care in the EU [Μελέτη για τη διερεύνηση της επίπτωσης και του κόστους της άτυπης παροχής μακροχρόνιας φροντίδας στην ΕΕ].

- (13) Η κάλυψη από τα συστήματα κοινωνικής προστασίας για τη μακροχρόνια φροντίδα είναι περιορισμένη και το κόστος συχνά αποτελεί σοβαρό εμπόδιο για την πρόσβαση στη μακροχρόνια φροντίδα. Για πολλά νοικοκυριά, οι οικονομικοί λόγοι είναι οι κυριότεροι λόγοι που εμποδίζουν τη χρήση επαγγελματικών υπηρεσιών κατ' οίκον φροντίδας ή εμποδίζουν τη χρήση περισσότερων τέτοιων υπηρεσιών. Χωρίς επαρκή κοινωνική προστασία, το εκτιμώμενο συνολικό κόστος της μακροχρόνιας φροντίδας μπορεί συχνά να υπερβαίνει το ατομικό εισόδημα. Οι ρυθμίσεις κοινωνικής προστασίας διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών· σε ορισμένα δε κράτη μέλη διατίθεται δημόσια στήριξη μόνο σε μικρό ποσοστό των ατόμων με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας. Ακόμα και όταν είναι διαθέσιμη, η κοινωνική προστασία είναι συχνά ανεπαρκής, καθώς, ακόμα και μετά τη λήψη στήριξης, κατά μέσο όρο σχεδόν οι μισοί ηλικιωμένοι με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας εκτιμάται ότι βρίσκονται κάτω από το όριο της φτώχειας μετά την κάλυψη των εξόδων της κατ' οίκον φροντίδας από τους ίδιους.
- (14) Πολλοί άνθρωποι δεν έχουν δυνατότητα πρόσβασης στη μακροχρόνια φροντίδα που χρειάζονται λόγω, μεταξύ άλλων, της γενικά χαμηλής προσφοράς υπηρεσιών και λόγω του περιορισμένου εύρους επιλογών μακροχρόνιας φροντίδας και των εδαφικών διαφορών. Σε πολλά κράτη μέλη οι επιλογές των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας είναι περιορισμένες. Όπου υπάρχει επιλογή, αυτή περιορίζεται κυρίως μεταξύ της άτυπης φροντίδας, την οποία παρέχουν κυρίως γυναίκες, και της κλειστής φροντίδας. Η προσφορά μακροχρόνιας φροντίδας κατ' οίκον και σε επίπεδο τοπικής κοινότητας εξακολουθεί να είναι χαμηλή. Επιπλέον, οι εδαφικές ανισότητες στην παροχή μακροχρόνιας φροντίδας δυσχεραίνουν την ισότιμη πρόσβαση στη μακροχρόνια φροντίδα, ιδίως στις αγροτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές. Η επιλογή είναι ακόμα πιο περιορισμένη για τα άτομα με αναπηρία, λόγω της άνισης προσβασιμότητας σε υπηρεσίες φροντίδας. Είναι αληθές ότι οι διευθετήσεις μακροχρόνιας φροντίδας ποικίλλουν στα διάφορα κράτη μέλη, σε κάθε περίπτωση, όμως, τα ισχυρά δημόσια δίκτυα παρόχων υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας, με επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους, μπορούν να συμβάλουν στη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας.

- (15) Όσον αφορά τη μακροχρόνια φροντίδα, η ποιότητα εξαρτάται από την ύπαρξη αποτελεσματικού μηχανισμού διασφάλισης της ποιότητας, ο οποίος σε πολλά κράτη μέλη απουσιάζει ή δεν διαθέτει επαρκείς πόρους. Η διασφάλιση της ποιότητας είναι συχνά ανεπαρκής στη φροντίδα κατ' οίκον και σε επίπεδο τοπικής κοινότητας. Ενώ η ποιότητα της κλειστής φροντίδας είναι πιο ελεγχόμενη, τα πρότυπα ποιότητας συχνά επικεντρώνονται στα κλινικά αποτελέσματα και δεν καλύπτουν επαρκώς την ποιότητα ζωής των ατόμων που λαμβάνουν φροντίδα και την ικανότητά τους να ζουν ανεξάρτητα. Ακόμα και όταν εφαρμόζονται πρότυπα ποιότητας, η επιβολή τους δεν είναι πάντοτε αποτελεσματική, συχνά λόγω ανεπαρκούς διοικητικής διάρθρωσης ή έλλειψης πόρων. Η έλλειψη προτύπων υψηλής ποιότητας που να εφαρμόζονται αυστηρά τόσο στους δημόσιους όσο και στους ιδιωτικούς παρόχους φροντίδας μπορεί να οδηγήσει σε καταστάσεις παραμέλησης και κακοποίησης των αποδεκτών φροντίδας και σε κακές συνθήκες εργασίας για τους φροντιστές. Ένα εθνικό πλαίσιο ποιότητας για τη μακροχρόνια περίθαλψη, προσαρμοσμένο στις εκάστοτε εθνικές συνθήκες και λειτουργικές δομές, μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων. Το πλαίσιο αυτό μπορεί να αντικατοπτρισθεί σε ειδικά πλαίσια ποιότητας για διάφορα επίπεδα παροχής και διαχείρισης της μακροχρόνιας φροντίδας ή διάφορα περιβάλλοντα φροντίδας.

- (16) Η μακροχρόνια φροντίδα έχει σημαντική κοινωνική αξία και προσφέρει προοπτικές δημιουργίας θέσεων εργασίας, αλλά τα κράτη μέλη δυσκολεύονται να προσελκύσουν και να διατηρήσουν τους εργαζομένους στον τομέα της φροντίδας, μεταξύ άλλων λόγω ανεπαρκών δεξιοτήτων, δυσχερών συνθηκών εργασίας και χαμηλών μισθών. Υπάρχουν αναξιοποίητες ευκαιρίες για την αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού στον τομέα. Τα σχετικά μέτρα θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, ανάλογα με τις εθνικές ανάγκες και συνθήκες, την απεύθυνση σε εργαζομένους μερικής απασχόλησης που επιθυμούν να αυξήσουν τις ώρες εργασίας τους, σε άνεργους και μη ενεργούς πρώην φροντιστές, σε εργαζομένους στον τομέα της τυπικής μακροχρόνιας φροντίδας που επιθυμούν να καθυστερήσουν τη συνταξιοδότησή τους και σε σπουδαστές. Με την επιφύλαξη της αρμοδιότητας των κρατών μελών να ρυθμίζουν την είσοδο υπηκόων τρίτων χωρών στο έδαφός τους με σκοπό την εργασία, συμπεριλαμβανομένου του όγκου των εισερχομένων, η διερεύνηση νόμιμων και ηθικά ορθών μεταναστευτικών οδών για τους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας θα μπορούσε δυνητικά να συμβάλει στην αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού.
- (17) Οι δεξιότητες που απαιτούνται στον τομέα της φροντίδας είναι ολοένα και πιο σύνθετες. Οι δεξιότητες είναι ένας συνδυασμός γνώσεων, ικανοτήτων και συμπεριφορών που επιτρέπουν σε ένα άτομο να εκτελέσει επιτυχώς μια εργασία ή μια δραστηριότητα σε ένα δεδομένο πλαίσιο. Εκτός από τις παραδοσιακές δεξιότητες και ικανότητες, οι φροντιστές συχνά πρέπει να διαθέτουν τεχνογνωσία σχετικά με τη χρήση νέων τεχνολογιών, ψηφιακές δεξιότητες και επικοινωνιακές δεξιότητες, συχνά σε ξένη γλώσσα, καθώς και δεξιότητες για την αντιμετώπιση πολυσύνθετων αναγκών και την εργασία στο πλαίσιο διεπιστημονικών ομάδων. Χωρίς κατάλληλες πολιτικές εκπαίδευσης και κατάρτισης, μεταξύ άλλων κατάρτισης στον χώρο εργασίας, οι απαιτήσεις δεξιοτήτων μπορούν να λειτουργήσουν για πολλούς ως εμπόδιο για την είσοδο ή την περαιτέρω ανέλιξη στον τομέα.

- (18) Οι επαγγελματίες φροντιστές συχνά έρχονται αντιμέτωποι με την έλλειψη κατάρτισης σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, με μη τυποποιημένες μορφές εργασίας, ακανόνιστες ώρες εργασίας, εργασία σε βάρδιες, κενά στην κοινωνική προστασία, σωματική ή ψυχική πίεση και χαμηλές αμοιβές. Το χαμηλό ποσοστό κάλυψης των εργαζομένων στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας από συλλογικές συμβάσεις και οι περιορισμένες δημόσιες δαπάνες στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία χαμηλών μισθών στον συγκεκριμένο τομέα.
- (19) Ορισμένες ομάδες εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των εσωτερικών εργαζομένων παροχής φροντίδας ή των εργαζομένων που παρέχουν μακροχρόνια φροντίδα κατ' οίκον ως οικιακό προσωπικό, αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των χαμηλών μισθών, των δυσμενών ρυθμίσεων του χρόνου εργασίας, της αδήλωτης εργασίας, της ανεπαρκούς κοινωνικής προστασίας, της μη συμμόρφωσης με τους βασικούς κανόνες προστασίας της εργασίας και των αντικανονικών μορφών απασχόλησης. Η σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 2011 για το οικιακό προσωπικό (αριθ. 189) θεσπίζει βασικά δικαιώματα και αρχές και απαιτεί από τις εθνικές αρμόδιες αρχές να λάβουν σειρά μέτρων με σκοπό τη διασφάλιση αξιοπρεπών συνθηκών εργασίας για το οικιακό προσωπικό.

- (20) Η άτυπη φροντίδα υπήρξε απαραίτητη όσον αφορά την παροχή μακροχρόνιας φροντίδας, καθώς οι άτυποι φροντιστές, ως επί το πλείστον γυναίκες, αναλαμβάνουν παραδοσιακά το μεγαλύτερο μέρος της παροχής φροντίδας, συχνά λόγω της έλλειψης προσβάσιμης και οικονομικά προσιτής τυπικής μακροχρόνιας φροντίδας. Από την άλλη πλευρά, πολλά άτομα επιλέγουν να παρέχουν ή να λαμβάνουν άτυπη φροντίδα λόγω προσωπικής προτίμησης. Ωστόσο, η παροχή άτυπης φροντίδας μπορεί να επηρεάσει αρνητικά τη σωματική και ψυχική υγεία και ευεξία των φροντιστών και αποτελεί σημαντικό εμπόδιο για την απασχόληση, ιδίως για τις γυναίκες. Αυτό έχει άμεση επίπτωση στο τρέχον εισόδημά τους, ενώ επηρεάζει και το εισόδημα γήρατός τους λόγω της μειωμένης συσσώρευσης συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, κάτι που μπορεί να είναι ακόμα πιο σημαντικό για φροντιστές με πρόσθετες ευθύνες φροντίδας παιδιών. Ως εκ τούτου, απαιτείται καλή ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής και καλύτερη συμφιλίωση της εργασίας και των καθηκόντων φροντίδας για όλους τους άτυπους φροντιστές, τόσο άνδρες όσο και γυναίκες. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι άτυποι φροντιστές δεν έχουν πρόσβαση σε επαρκή κοινωνική προστασία και δεν λαμβάνουν επαρκή άμεση και/ή έμμεση στήριξη για τις δραστηριότητες παροχής φροντίδας που ασκούν, συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής στήριξης. Τα μέτρα που στηρίζουν την επικύρωση των δεξιοτήτων τους μπορούν να βοηθήσουν όσους το επιθυμούν να μεταπηδήσουν στον τομέα των τυπικών δραστηριοτήτων φροντίδας. Τα παιδιά και οι νέοι με μέλος της οικογένειας που πάσχει από χρόνια ασθένεια τείνουν να αντιμετωπίζουν περισσότερα προβλήματα ψυχικής υγείας και πιο δυσμενείς εκβάσεις, με μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στο εισόδημα και την ένταξή τους στην κοινωνία.

- (21) Η οργάνωση της μακροχρόνιας φροντίδας διαφέρει στα κράτη μέλη της Ένωσης. Η μακροχρόνια φροντίδα οργανώνεται ως ένα συχνά πολύπλοκο σύστημα υπηρεσιών σε όλους τους τομείς της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας και ορισμένες φορές σε άλλα είδη στήριξης, όπως η στέγαση και οι τοπικές δραστηριότητες. Υπάρχουν επίσης διαφορές όσον αφορά το καθεστώς απασχόλησης των επαγγελματιών φροντιστών και όσον αφορά τον ρόλο που διαδραματίζει η διοίκηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και αυτόν που διαδραματίζουν οι φορείς του δημόσιου, του ιδιωτικού και του συνεργατικού τομέα. Οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της μακροχρόνιας φροντίδας επίσης ποικίλλουν, ενώ και τα διοικητικά δεδομένα συχνά δεν είναι διαθέσιμα ή συγκρίσιμα σε επίπεδο Ένωσης.
- (22) Οι συμφεροντούχοι του τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας περιλαμβάνουν τα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας, τα μέλη της οικογένειάς τους και τις οργανώσεις που τους εκπροσωπούν, αρμόδιες αρχές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, κοινωνικούς εταίρους, οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας και φορείς που είναι υπεύθυνοι για την προώθηση της κοινωνικής ένταξης και ενσωμάτωσης και την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των εθνικών φορέων ισότητας. Οι φορείς της κοινωνικής οικονομίας, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιρισμών, των ταμείων αλληλασφάλισης, των ενώσεων και ιδρυμάτων, καθώς και των κοινωνικών επιχειρήσεων, αποτελούν σημαντικούς εταίρους των δημόσιων αρχών στην παροχή μακροχρόνιας φροντίδας.

(23) Η διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, η οποία υποστηρίζεται από τον κοινωνικό πίνακα αποτελεσμάτων, έχει αναδείξει τις προκλήσεις στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, με αποτέλεσμα ορισμένα κράτη μέλη να λαμβάνουν ειδικές ανά χώρα συστάσεις στον εν λόγω τομέα. Οι κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών που εγκρίθηκαν με την απόφαση (ΕΕ) 2022/2296 του Συμβουλίου¹ υπογραμμίζουν τη σημασία της διασφάλισης της διαθεσιμότητας οικονομικά προσιτής, προσβάσιμης και ποιοτικής μακροχρόνιας φροντίδας. Η ανοικτή μέθοδος συντονισμού για την κοινωνική προστασία και την κοινωνική ένταξη αποσκοπεί στην προώθηση προσβάσιμης, υψηλής ποιότητας και βιώσιμης μακροχρόνιας φροντίδας και στηρίζει τον εν λόγω στόχο μέσω της παρακολούθησης, της πολυμερούς εποπτείας των μεταρρυθμίσεων, των θεματικών εργασιών και της αμοιβαίας μάθησης. Η Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας ανέπτυξε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες², συμπεριλαμβανομένης της μακροχρόνιας φροντίδας. Ωστόσο, δεν υπάρχει ακόμη ολοκληρωμένο ενωσιακό πλαίσιο για την καθοδήγηση των εθνικών μεταρρυθμίσεων στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας.

---

¹ Απόφαση (ΕΕ) 2022/2296 του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2022, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 304 της 24.11.2022, σ. 67).

² Εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, SPC/2010/10/8 final.

- (24) Η Ένωση παρέχει πολλές ευκαιρίες χρηματοδότησης για τη μακροχρόνια φροντίδα, στοχεύοντας σε διαφορετικές επενδυτικές προτεραιότητες σύμφωνα με τους ειδικούς κανονισμούς των διάφορων προγραμμάτων χρηματοδότησης, στα οποία περιλαμβάνονται το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (με προτεραιότητα σε υπηρεσίες που παρέχονται σε επίπεδο οικογένειας και κοινότητας χωρίς διαμονή κλειστού τύπου), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ και το σκέλος του για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία, το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης, το πρόγραμμα-πλαίσιο «Ορίζων Ευρώπη», το πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία», το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη», η τεχνική υποστήριξη για τη βελτίωση της ικανότητας των εθνικών αρχών να σχεδιάζουν, να αναπτύσσουν και να εφαρμόζουν μεταρρυθμίσεις μέσω του Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης και ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για επιλέξιμες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις στο πλαίσιο της ανάκαμψης από την πανδημία COVID-19.

(25) Η παρούσα σύσταση βασίζεται στο ενωσιακό δίκαιο για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας, όπως η οδηγία 96/71/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, η οδηγία (ΕΕ) 2019/1152 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου² και η οδηγία (ΕΕ) 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³, για την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής, όπως η οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴, και για την υγεία και ασφάλεια κατά την εργασία, όπως η οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁵, η οδηγία 89/656/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁶, η οδηγία 90/269/ΕΟΚ του Συμβουλίου⁷, η οδηγία 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου⁸,

---

¹ Οδηγία 96/71/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ L 18 της 21.1.1997, σ. 1).

² Οδηγία (ΕΕ) 2019/1152 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για διαφανείς και προβλέψιμους όρους εργασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 186, 11.7.2019, σ. 105).

³ Οδηγία (ΕΕ) 2022/2041 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Οκτωβρίου 2022, για επαρκείς κατώτατους μισθούς στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ L 275 της 25.10.2022, σ. 33).

⁴ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1158 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, σχετικά με την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και ιδιωτικής ζωής για τους γονείς και τους φροντιστές και την κατάρτιση της οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου (ΕΕ L 188 της 12.7.2019, σ. 79).

⁵ Οδηγία 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουνίου 1989, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία (ΕΕ L 183 της 29.6.1989, σ. 1).

⁶ Οδηγία 89/656/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 30ής Νοεμβρίου 1989, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία (Τρίτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 393 της 30.12.1989, σ. 18).

⁷ Οδηγία 90/269/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 1990, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις ασφάλειας και υγείας κατά τη χειρωνακτική διακίνηση φορτίων που συνεπάγεται κινδύνους ιδίως για τη ράχη και την οσφυϊκή χώρα των εργαζομένων (τέταρτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 156 21.6.1990, σ. 9).

⁸ Οδηγία 98/24/ΕΚ του Συμβουλίου, της 7ης Απριλίου 1998, για την προστασία της υγείας και ασφαλείας των εργαζομένων κατά την εργασία από κινδύνους οφειλόμενους σε χημικούς παράγοντες (14η ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 131 της 5.5.1998, σ. 11).

η οδηγία 2000/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου¹, η οδηγία 2003/88/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου², η οδηγία 2004/37/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου³ και η οδηγία 2013/35/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁴, το οποίο είναι εφαρμοστέο και συναφές όσον αφορά τη μακροχρόνια φροντίδα.

- (26) Με πλήρη σεβασμό των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλία και τις διαφορές στην οργάνωση των συστημάτων μακροχρόνιας φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων των αποκεντρωμένων, η παρούσα σύσταση δεν θίγει τις εξουσίες των κρατών μελών να οργανώνουν τα οικεία συστήματα κοινωνικής προστασίας, ούτε τα εμποδίζει να διατηρούν ή να θεσπίζουν διατάξεις για την κοινωνική προστασία που υπερβαίνουν τις συνιστώμενες,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΣΤΑΣΗ:

-
- ¹ Οδηγία 2000/54/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2000, για την προστασία των εργαζομένων από κινδύνους που διατρέχουν λόγω έκθεσής τους σε βιολογικούς παράγοντες κατά την εργασία (έβδομη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) (ΕΕ L 262 της 17.10.2000, σ. 21).
- ² Οδηγία 2003/88/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με ορισμένα στοιχεία της οργάνωσης του χρόνου εργασίας (ΕΕ L 299 της 18.11.2003, σ. 9).
- ³ Οδηγία 2004/37/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε καρκινογόνους παράγοντες, μεταλλαξιογόνους παράγοντες ή τοξικές για την αναπαραγωγή ουσίες κατά την εργασία (έκτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου) (ΕΕ L 158 της 30.4.2004, σ. 50).
- ⁴ Οδηγία 2013/35/EE του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, περί των ελαχίστων απαιτήσεων υγείας και ασφάλειας όσον αφορά την έκθεση των εργαζομένων σε κινδύνους προερχόμενους από φυσικούς παράγοντες (ηλεκτρομαγνητικά πεδία) (20ή ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) και περί καταργήσεως της οδηγίας 2004/40/EK (ΕΕ L 179 της 29.6.2013, σ. 1).

ΣΤΟΧΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

1. Η παρούσα σύσταση αποσκοπεί στη βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτή και υψηλής ποιότητας μακροχρόνια φροντίδα για όλα τα άτομα που τη χρειάζονται.
2. Η παρούσα σύσταση αφορά όλα τα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας, καθώς και όλους τους τυπικούς και άτυπους φροντιστές. Εφαρμόζεται στη μακροχρόνια φροντίδα που παρέχεται σε όλα τα περιβάλλοντα φροντίδας.

ΟΡΙΣΜΟΙ

3. Για τους σκοπούς της παρούσας σύστασης, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:
  - α) «μακροχρόνια φροντίδα»: φάσμα υπηρεσιών και αρωγής προς άτομα τα οποία, λόγω ψυχικής και/ή σωματικής αδυναμίας, νόσου και/ή αναπηρίας επί μακρό χρονικό διάστημα, εξαρτώνται από στήριξη για τις δραστηριότητες καθημερινής διαβίωσης και/ή χρειάζονται κάποια μόνιμη νοσηλευτική φροντίδα. Οι δραστηριότητες καθημερινής διαβίωσης για τις οποίες απαιτείται στήριξη μπορεί να είναι οι δραστηριότητες αυτοεξυπηρέτησης που πρέπει να εκτελεί ένα άτομο καθημερινά, δηλαδή δραστηριότητες καθημερινής διαβίωσης, όπως μπάνιο, ντύσιμο, φαγητό, χρήση κρεβατιού ή καρέκλας, μετακίνηση, χρήση τουαλέτας και έλεγχος των λειτουργιών της ουροδόχου κύστης και του εντέρου, ή μπορεί να σχετίζονται με την ανεξάρτητη διαβίωση, δηλαδή καθοριστικές δραστηριότητες καθημερινής διαβίωσης, όπως παρασκευή γευμάτων, διαχείριση χρημάτων, αγορά τροφίμων ή προσωπικών ειδών, εκτέλεση ελαφρών ή βαριών οικιακών εργασιών και χρήση τηλεφώνου.

- β) «τυπική μακροχρόνια φροντίδα»: μακροχρόνια φροντίδα που παρέχεται από επαγγελματίες εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, η οποία μπορεί να λάβει τη μορφή φροντίδας κατ' οίκον, φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινότητας ή κλειστής φροντίδας·
- γ) «κατ' οίκον φροντίδα»: η τυπική μακροχρόνια φροντίδα που παρέχεται στην ιδιωτική κατοικία του αποδέκτη, από έναν ή περισσότερους επαγγελματίες εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας·
- δ) «φροντίδα σε επίπεδο τοπικής κοινότητας»: η τυπική μακροχρόνια φροντίδα που παρέχεται και οργανώνεται σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, για παράδειγμα με τη μορφή υπηρεσιών ημερήσιας φροντίδας ενηλίκων ή φροντίδας ανάπαυλας·
- ε) «κλειστή φροντίδα»: η τυπική μακροχρόνια φροντίδα που παρέχεται σε άτομα που διαμένουν σε περιβάλλον μακροχρόνιας φροντίδας με παροχή καταλύματος·
- στ) «άτυπη φροντίδα»: η μακροχρόνια φροντίδα που παρέχεται από άτυπο φροντιστή, δηλαδή άτομο που ανήκει στο κοινωνικό περιβάλλον του ατόμου που χρήζει φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων συντρόφων, τέκνων, γονέων ή άλλων προσώπων, το οποίο δεν προσλαμβάνεται ως επαγγελματίας εργαζόμενος στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας·
- ζ) «ανεξάρτητη διαβίωση» σημαίνει ότι όλα τα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας μπορούν να ζουν στην κοινότητα έχοντας ίσες επιλογές με τους άλλους, έχουν τη δυνατότητα να επιλέγουν τον τόπο διαμονής τους, καθώς και το πού και με ποιον θα ζήσουν, σε ισότιμη βάση με τους άλλους, και δεν είναι υποχρεωμένοι να ζουν υπό συγκεκριμένο καθεστώς διαβίωσης·

- η) «εργαζόμενος παροχής μακροχρόνιας φροντίδας κατ' οίκον»: κάθε πρόσωπο που απασχολείται ως οικιακό προσωπικό παρέχοντας μακροχρόνια φροντίδα στο πλαίσιο εργασιακής σχέσης·
- θ) «εσωτερικός εργαζόμενος παροχής φροντίδας»: εργαζόμενος παροχής μακροχρόνιας φροντίδας κατ' οίκον που ζει μαζί με τον αποδέκτη της φροντίδας και παρέχει μακροχρόνια φροντίδα.

ΕΠΑΡΚΕΙΑ, ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ

- 4. Συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν την επάρκεια της κοινωνικής προστασίας για τη μακροχρόνια φροντίδα, ιδίως διασφαλίζοντας ότι όλα τα άτομα με ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας έχουν πρόσβαση σε μακροχρόνια φροντίδα η οποία είναι:
  - α) έγκαιρη, με την έννοια ότι τα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας μπορούν να λαμβάνουν την αναγκαία φροντίδα αμέσως και για όσο διάστημα χρειάζεται·
  - β) ολοκληρωμένη, με την έννοια ότι καλύπτει όλες τις ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας οι οποίες προκύπτουν από τη διανοητική και/ή σωματική μείωση της λειτουργικής ικανότητας όπως προσδιορίζονται μέσω εκτίμησης βασιζόμενης σε σαφή και αντικειμενικά κριτήρια επιλεξιμότητας και σε συντονισμό με άλλες υπηρεσίες στήριξης και πρόνοιας·
  - γ) οικονομικά προσιτή, με την έννοια ότι τα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας μπορούν να διατηρούν αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και να προστατεύονται από τον κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού λόγω των αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας τους, ενώ παράλληλα διαφυλάσσεται η αξιοπρέπειά τους.

5. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ευθυγραμμίζουν διαρκώς την προσφορά υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας με τις ανάγκες μακροχρόνιας φροντίδας και παράλληλα να παρέχουν έναν ισορροπημένο συνδυασμό επιλογών μακροχρόνιας φροντίδας και περιβαλλόντων φροντίδας με σκοπό την κάλυψη των διάφορων αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας και να υποστηρίζουν την ελευθερία επιλογής των ατόμων που χρήζουν φροντίδας και τη συμμετοχή τους στη λήψη αποφάσεων, μεταξύ άλλων, ως εξής:
- α) με την ανάπτυξη και/ή τη βελτίωση της κατ' οίκον φροντίδας και της φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινότητας·
  - β) με την άμβλυνση των εδαφικών διαφορών όσον αφορά τη διαθεσιμότητα της μακροχρόνιας φροντίδας και την πρόσβαση σε αυτήν, ιδίως σε αγροτικές και αραιοκατοικημένες περιοχές·
  - γ) με τη θέση σε εφαρμογή προσβάσιμων και καινοτόμων τεχνολογιών και ψηφιακών λύσεων στον τομέα της παροχής υπηρεσιών φροντίδας, μεταξύ άλλων για την υποστήριξη της αυτονομίας και της ανεξάρτητης διαβίωσης, επιλύοντας ταυτόχρονα τα δυνητικά προβλήματα που σχετίζονται με την ψηφιοποίηση·
  - δ) με τη διασφάλιση ότι οι υπηρεσίες και οι δομές μακροχρόνιας φροντίδας είναι προσβάσιμες σε άτομα με ειδικές ανάγκες και αναπηρίες και με σεβασμό του ισοδύναμου δικαιώματος όλων των ατόμων με αναπηρία να ζουν ανεξάρτητα στην κοινότητα, έχοντας ίσες επιλογές με τους άλλους·
  - ε) με τη διασφάλιση ότι οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας είναι καλά συντονισμένες με τις υπηρεσίες πρόληψης, τις υπηρεσίες υγιούς και ενεργού γήρανης και τις υπηρεσίες υγείας και στηρίζουν την αυτονομία και την ανεξάρτητη διαβίωση, αποκαθιστώντας όσο το δυνατόν περισσότερο τις σωματικές ή ψυχικές παθήσεις ή αποτρέποντας την επιδείνωσή τους.

6. Συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι καθορίζονται κριτήρια και πρότυπα υψηλής ποιότητας για όλα τα περιβάλλοντα μακροχρόνιας φροντίδας, προσαρμοσμένα στα χαρακτηριστικά τους, και να τα εφαρμόζουν σε όλους τους παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς τους. Για τον σκοπό αυτόν, τα κράτη μέλη καλούνται να εξασφαλίσουν ένα εθνικό πλαίσιο ποιότητας για τη μακροχρόνια φροντίδα, το οποίο θα συνάδει με τις αρχές ποιότητας που ορίζονται στο παράρτημα και θα περιλαμβάνει έναν κατάλληλο μηχανισμό διασφάλισης της ποιότητας ο οποίος:
- α) θα διασφαλίζει τη συμμόρφωση με τα κριτήρια και τα πρότυπα ποιότητας σε όλα τα περιβάλλοντα και τους παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας σε συνεργασία με τους παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας και τα άτομα που λαμβάνουν μακροχρόνια φροντίδα·
  - β) θα παρέχει κίνητρα και θα ενισχύει την ικανότητα των παρόχων μακροχρόνιας φροντίδας να υπερβαίνουν τα ελάχιστα πρότυπα ποιότητας και να βελτιώνουν συνεχώς την ποιότητα·
  - γ) θα κατανέμει πόρους για τη διασφάλιση της ποιότητας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και θα ενθαρρύνει τους παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας να διαθέτουν οικονομικούς πόρους για τη διαχείριση της ποιότητας·
  - δ) θα διασφαλίζει, κατά περίπτωση, ότι οι απαιτήσεις σχετικά με την ποιότητα της μακροχρόνιας φροντίδας ενσωματώνονται στις δημόσιες συμβάσεις·
  - ε) θα προωθεί την αυτονομία, την ανεξάρτητη διαβίωση και την ένταξη στην κοινότητα σε όλα τα περιβάλλοντα μακροχρόνιας φροντίδας.
  - στ) θα διασφαλίζει την προστασία από την κακοποίηση, την παρενόχληση, την παραμέληση και κάθε μορφή βίας για όλα τα άτομα που χρήζουν φροντίδας και όλους τους φροντιστές.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΕΣ

7. Συνιστάται στα κράτη μέλη να υποστηρίζουν την υψηλής ποιότητας απασχόληση και τους δίκαιους όρους εργασίας στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, ιδίως ως εξής:
- α) προωθώντας τον εθνικό κοινωνικό διάλογο και τις συλλογικές διαπραγματεύσεις στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη της προσφοράς ελκυστικών μισθών, των ικανοποιητικών εργασιακών ρυθμίσεων και της μη διάκρισης στον συγκεκριμένο τομέα με παράλληλο σεβασμό της αυτονομίας των κοινωνικών εταίρων·
  - β) με την επιφύλαξη του δικαίου της Ένωσης όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία και με παράλληλη διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής του, προωθώντας τα υψηλότερα δυνατά πρότυπα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας από την παρενόχληση, την κακοποίηση και κάθε μορφής βία για όλους τους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας·
  - γ) αντιμετωπίζοντας τις προκλήσεις των ευάλωτων ομάδων εργαζομένων, όπως οι εργαζόμενοι παροχής μακροχρόνιας φροντίδας κατ' οίκον, οι εσωτερικοί εργαζόμενοι παροχής φροντίδας και οι διακινούμενοι εργαζόμενοι στον τομέα της φροντίδας, μεταξύ άλλων με την πρόβλεψη αποτελεσματικής ρύθμισης και επαγγελματοποίησης της εν λόγω εργασίας παροχής φροντίδας.

8. Συνιστάται στα κράτη μέλη, σε συνεργασία, κατά περίπτωση, με τους κοινωνικούς εταίρους, τους παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας και άλλους συμφεροντούχους, να βελτιώσουν την επαγγελματοποίηση της φροντίδας και να αντιμετωπίσουν τις ανάγκες σε δεξιότητες και τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού στη μακροχρόνια φροντίδα, ιδίως με τους εξής τρόπους:
- α) με σχεδιασμό και βελτίωση της αρχικής και της συνεχούς εκπαίδευσης και κατάρτισης, ώστε να εφοδιαστούν οι σημερινοί και οι μελλοντικοί εργαζόμενοι στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας με τις απαραίτητες δεξιότητες και ικανότητες, συμπεριλαμβανομένων των ψηφιακών·
  - β) με την ανάπτυξη επαγγελματικών σταδιοδρομιών στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, μεταξύ άλλων μέσω της αναβάθμισης των δεξιοτήτων, της επανειδίκευσης, της επικύρωσης δεξιοτήτων και των υπηρεσιών πληροφόρησης και καθοδήγησης·
  - γ) με τη δημιουργία διόδων προς ένα καθεστώς κανονικής απασχόλησης για τους αδήλωτους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας·
  - δ) με τη διερεύνηση νόμιμων μεταναστευτικών οδών για τους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας·
  - ε) με την ενίσχυση των επαγγελματικών προτύπων, την προσφορά ελκυστικού επαγγελματικού καθεστώτος και προοπτικών σταδιοδρομίας, καθώς και επαρκούς κοινωνικής προστασίας, στους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με χαμηλά ή καθόλου προσόντα·
  - στ) με την εφαρμογή μέτρων για την αντιμετώπιση των έμφυλων στερεοτύπων και του διαχωρισμού με βάση το φύλο, ώστε να καταστεί το επάγγελμα της μακροχρόνιας φροντίδας ελκυστικό τόσο για τους άνδρες, όσο και για τις γυναίκες.

9. Συνιστάται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν σαφείς διαδικασίες για τον προσδιορισμό των άτυπων φροντιστών και την υποστήριξή τους στις δραστηριότητες παροχής φροντίδας που ασκούν, με τους εξής τρόπους:
- α) διευκολύνοντας τη συνεργασία τους με τους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας·
  - β) παρέχοντάς τους υποστήριξη για πρόσβαση στην απαραίτητη κατάρτιση, μεταξύ άλλων όσον αφορά την υγεία και την ασφάλεια στην εργασία, τη συμβουλευτική, την υγειονομική περίθαλψη, την ψυχολογική υποστήριξη και τη φροντίδα ανάπαυλας, καθώς επίσης υποστήριξη για εξισορρόπηση των ευθυνών τους στο πεδίο της εργασίας και των ευθυνών τους στο πεδίο της φροντίδας·
  - γ) παρέχοντάς τους πρόσβαση σε κοινωνική προστασία και/ή επαρκή οικονομική στήριξη και διασφαλίζοντας παράλληλα ότι τα εν λόγω μέτρα στήριξης δεν αποθαρρύνουν τη συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΒΟΛΗ ΕΚΘΕΣΩΝ

10. Συνιστάται στα κράτη μέλη να διασφαλίσουν τη χρηστή πολιτική διακυβέρνηση στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας, συμπεριλαμβανομένου ενός αποτελεσματικού μηχανισμού συντονισμού για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση δράσεων πολιτικής και επενδύσεων στον εν λόγω τομέα, ιδίως ως εξής:
- α) ορίζοντας ένα συντονιστή μακροχρόνιας φροντίδας ή άλλον κατάλληλο μηχανισμό συντονισμού, ανάλογα με τις εθνικές συνθήκες, για την υποστήριξη της εφαρμογής της παρούσας σύστασης σε εθνικό επίπεδο·

- β) προωθώντας τη συμμετοχή όλων των σχετικών συμφεροντούχων, όπως κοινωνικών εταίρων, οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών, φορέων της κοινωνικής οικονομίας, ιδρυμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και εκπαίδευσης, αποδεκτών φροντίδας και άλλων συμφεροντούχων σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο κατά τη χάραξη, την υλοποίηση, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών μακροχρόνιας φροντίδας και τη βελτίωση της συνέπειας των πολιτικών μακροχρόνιας φροντίδας με άλλες σχετικές πολιτικές, συμπεριλαμβανομένων των πολιτικών στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, της απασχόλησης, της εκπαίδευσης και κατάρτισης, της ευρύτερης κοινωνικής προστασίας και κοινωνικής ένταξης, της ισότητας των φύλων και των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία και των παιδιών·
- γ) διασφαλίζοντας ένα εθνικό πλαίσιο για τη συλλογή και την αξιολόγηση δεδομένων, με βάση σχετικούς δείκτες, και με ανάλυση ανά φύλο και ηλικία όποτε είναι σκόπιμο και εφικτό, για τη συλλογή στοιχείων, μεταξύ άλλων σχετικά με τα κενά στην παροχή μακροχρόνιας φροντίδας·
- δ) αποκομίζοντας διδάγματα, επιτυχημένες πρακτικές και ανατροφοδότηση σχετικά με τις πολιτικές και τις πρακτικές μακροχρόνιας φροντίδας, μεταξύ άλλων από τους φροντιζομένους, τους φροντίζοντες και άλλους συμφεροντούχους, με σκοπό τον εμπλουτισμό του σχεδιασμού πολιτικής·
- ε) αναπτύσσοντας μηχανισμό για την πρόβλεψη των αναγκών μακροχρόνιας φροντίδας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και ενσωματώνοντάς τον στον σχεδιασμό της παροχής μακροχρόνιας φροντίδας·
- στ) ενισχύοντας τον σχεδιασμό έκτακτων καταστάσεων και την ικανότητα διασφάλισης της αδιάλειπτης παροχής μακροχρόνιας φροντίδας, όταν προκύπτουν απρόβλεπτες περιστάσεις και καταστάσεις επείγουσας ανάγκης·

- ζ) λαμβάνοντας μέτρα για να ευαισθητοποιήσουν, να ενθαρρύνουν και να διευκολύνουν τα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας, τις οικογένειές τους, τους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας και τους άτυπους φροντιστές να χρησιμοποιούν τις διαθέσιμες υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας και στήριξης, μεταξύ άλλων σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο·
- η) κινητοποιώντας και αξιοποιώντας με οικονομικά αποδοτικό τρόπο τη χρήση επαρκούς και βιώσιμης χρηματοδότησης για τη μακροχρόνια φροντίδα, μεταξύ άλλων με τη χρήση κονδυλίων και μέσων της Ένωσης, και εφαρμόζοντας πολιτικές που ευνοούν τη βιώσιμη χρηματοδότηση των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας, οι οποίες συνάδουν με τη συνολική διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών.
11. Συνιστάται στα κράτη μέλη να ανακοινώσουν στην Επιτροπή, εντός 18 μηνών από την έκδοση της παρούσας σύστασης, το σύνολο των μέτρων που έχουν ληφθεί ή προβλέπεται να ληφθούν για την εφαρμογή της, με βάση, κατά περίπτωση, τις υφιστάμενες εθνικές στρατηγικές ή σχέδια και λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές συνθήκες. Όποτε ενδείκνυται, οι συνακόλουθες εκθέσεις προόδου θα πρέπει να βασίζονται, κατά περίπτωση, σε σχετικούς μηχανισμούς και φόρουμ υποβολής εκθέσεων, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της κοινωνικής ανοικτής μεθόδου συντονισμού, του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και άλλων σχετικών μηχανισμών προγραμματισμού και υποβολής εκθέσεων της Ένωσης, όπως τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης.
12. Το Συμβούλιο εκφράζει την ικανοποίησή του για την πρόθεση της Επιτροπής:
- α) να κινητοποιήσει ενωσιακή χρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη για την προώθηση των εθνικών μεταρρυθμίσεων και της κοινωνικής καινοτομίας στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας·

- β) να παρακολουθεί την πρόοδο ως προς την εφαρμογή της παρούσας σύστασης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου και της κοινωνικής ανοικτής μεθόδου συντονισμού, καταγράφοντας τακτικά την πρόοδο με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας και, κατά περίπτωση, την Επιτροπή Απασχόλησης, με βάση τα μέτρα που αναφέρονται στο σημείο 11, τα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων και άλλα συναφή έγγραφα, και τις εκθέσεις προόδου των κρατών μελών και το πλαίσιο των δεικτών που αναφέρονται στο στοιχείο ε), και να υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο εντός πέντε ετών από την έκδοση της παρούσας σύστασης·
- γ) να εργαστεί από κοινού με τα κράτη μέλη, μέσω της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας, της Επιτροπής Απασχόλησης και, κατά περίπτωση, με τους συντονιστές μακροχρόνιας φροντίδας ή μέλη των μηχανισμών συντονισμού που αναφέρονται στο σημείο 10 στοιχείο α), καθώς και με τους σχετικούς συμφεροντούχους, για τη διευκόλυνση της αμοιβαίας μάθησης, της ανταλλαγής εμπειριών και της επακολούθησης των δράσεων που αναλαμβάνονται σε εφαρμογή της παρούσας σύστασης όπως ορίζεται στο σημείο 11·
- δ) να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη με σκοπό την ενίσχυση της διαθεσιμότητας, της εμπέλειας και της συνάφειας συγκρίσιμων δεδομένων σχετικά με τη μακροχρόνια φροντίδα σε επίπεδο Ένωσης, με βάση τα προσεχή αποτελέσματα της ειδικής ομάδας της Επιτροπής για τις στατιστικές της μακροχρόνιας φροντίδας·

- ε) να συνεργαστεί με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας με σκοπό τη θέσπιση πλαισίου δεικτών για την παρακολούθηση της εφαρμογής της παρούσας σύστασης, με βάση τις από κοινού εργασίες σχετικά με τους κοινούς δείκτες για τη μακροχρόνια φροντίδα, καθώς και άλλα πλαίσια παρακολούθησης, ώστε να αποφευχθεί η αλληλεπικάλυψη εργασιών και να περιοριστεί ο διοικητικός φόρτος·
- στ) να καταρτίζει με την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας κοινές εκθέσεις σχετικά με τη μακροχρόνια φροντίδα, όπου θα αναλύονται οι κοινές προκλήσεις στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας και τα μέτρα που λαμβάνουν τα κράτη μέλη για την αντιμετώπισή τους·
- ζ) να ενισχύσει τις προσπάθειες ευαισθητοποίησης και επικοινωνίας σε επίπεδο Ένωσης, αλλά και μεταξύ των κρατών μελών και των σχετικών συμφεροντούχων.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο/Η Πρόεδρος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΑΡΧΕΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ

Τα κράτη μέλη καλούνται να εξασφαλίσουν ένα εθνικό πλαίσιο ποιότητας για τη μακροχρόνια φροντίδα όπως αναφέρεται στο σημείο 6, σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές. Οι αρχές αυτές ισχύουν για όλους τους παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας, ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς τους, και σε όλα τα περιβάλλοντα φροντίδας. Εκφράζουν κοινές αξίες και κοινή αντίληψη της ποιότητας της μακροχρόνιας φροντίδας.

Σεβασμός

Η μακροχρόνια φροντίδα σέβεται την αξιοπρέπεια και τα άλλα θεμελιώδη δικαιώματα και ελευθερίες των ατόμων που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας, των οικογενειών τους και των φροντιστών τους. Αυτό περιλαμβάνει το ισοδύναμο δικαίωμα όλων των ατόμων, ιδίως των ατόμων με αναπηρία, να ζουν ανεξάρτητα στην κοινότητα, έχοντας ίσες επιλογές με τους άλλους. Η μακροχρόνια φροντίδα παρέχεται χωρίς διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Τα άτομα που λαμβάνουν φροντίδα προστατεύονται από την κακοποίηση, την παρενόχληση, την παραμέληση και κάθε μορφή βίας.

Πρόληψη

Η μακροχρόνια φροντίδα αποσκοπεί στην αποκατάσταση, στο μέτρο του δυνατού, ή στην πρόληψη της επιδείνωσης της σωματικής και/ή ψυχικής υγείας των ατόμων που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας, και στην ενίσχυση της ικανότητάς τους να ζουν ανεξάρτητα, ανακουφίζοντας παράλληλα το αίσθημα μοναξιάς ή κοινωνικής απομόνωσης που βιώνουν.

Προσωποκεντρική προσέγγιση

Οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας παρέχονται χωρίς διακρίσεις και ανταποκρίνονται στις ειδικές και μεταβαλλόμενες ανάγκες κάθε ατόμου που χρήζει μακροχρόνιας φροντίδας. Σέβονται πλήρως την προσωπική ακεραιότητα των ατόμων που χρήζουν φροντίδας, λαμβάνουν υπόψη το φύλο τους, καθώς και τη σωματική, πνευματική, πολιτιστική, εθνοτική, θρησκευτική, γλωσσική και κοινωνική πολυμορφία τους και, κατά περίπτωση, εκείνη των οικογενειών τους ή του άμεσου κοινωνικού κύκλου τους. Το άτομο που έχει ανάγκη μακροχρόνιας φροντίδας βρίσκεται στο επίκεντρο της προσοχής και αποτελεί τη βάση για τον προγραμματισμό των υπηρεσιών, τη διαχείριση της φροντίδας, την ανάπτυξη των εργαζομένων και την παρακολούθηση της ποιότητας.

Πληρότητα και συνέχεια

Η μακροχρόνια φροντίδα σχεδιάζεται και παρέχεται ολοκληρωμένα, συνδυαζόμενη με όλες τις άλλες σχετικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένης της υγειονομικής περίθαλψης και της τηλεϋγείας, και με αποτελεσματικό συντονισμό μεταξύ των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών επιπέδων, συμπεριλαμβανομένης της εμπλοκής συμφεροντούχων στην κοινότητα. Η μακροχρόνια φροντίδα είναι οργανωμένη κατά τρόπο ώστε τα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας να μπορούν να βασίζονται σε ένα αδιάλειπτο φάσμα υπηρεσιών, όποτε χρειάζεται και για όσο διάστημα είναι αναγκαίο, ενώ παράλληλα υποστηρίζεται η συμπερίληψή τους στην κοινωνία και η διατήρηση των δεσμών τους με το οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον. Οι μεταβάσεις μεταξύ των διαφόρων υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας είναι ομαλές και αποσκοπούν στην αποφυγή διακοπής της υπηρεσίας ή τυχόν αρνητικών επιπτώσεων στην παρεχόμενη φροντίδα.

Έμφαση στα αποτελέσματα

Η μακροχρόνια φροντίδα επικεντρώνεται κυρίως σε παροχές για τα άτομα που λαμβάνουν φροντίδα, όσον αφορά την ποιότητα ζωής τους και την ικανότητά τους να ζουν ανεξάρτητα, λαμβάνοντας υπόψη, κατά περίπτωση, τα οφέλη για τις οικογένειές τους, τους άτυπους φροντιστές τους και την κοινότητα.

Διαφάνεια

Παρέχονται όλες οι πληροφορίες και συμβουλές σχετικά με τις διαθέσιμες επιλογές και τους παρόχους μακροχρόνιας φροντίδας, τα πρότυπα ποιότητας και τις ρυθμίσεις διασφάλισης της ποιότητας, με προσιτό και κατανοητό τρόπο, στα άτομα που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας, στις οικογένειές τους ή στους φροντιστές τους, κατά τρόπο ώστε να μπορούν να επιλέγουν την πλέον κατάλληλη μορφή φροντίδας.

Εργατικό δυναμικό

Η μακροχρόνια περίθαλψη παρέχεται από ειδικευμένους και ικανούς εργαζόμενους με αξιοπρεπή μισθό και δίκαιες συνθήκες εργασίας. Καθορίζονται και τηρούνται κατάλληλες αναλογίες εργαζομένων οι οποίες αντικατοπτρίζουν τον αριθμό και τις ανάγκες των ατόμων που λαμβάνουν μακροχρόνια φροντίδα και τα διαφορετικά περιβάλλοντα φροντίδας. Γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των εργαζομένων, η εμπιστευτικότητα, η επαγγελματική δεοντολογία και η επαγγελματική αυτονομία. Οι φροντιστές προστατεύονται από την κακοποίηση, την παρενόχληση και κάθε μορφή βίας.

Η συνεχής μάθηση είναι διαθέσιμη σε όλους τους εργαζομένους στον τομέα της μακροχρόνιας φροντίδας.

Εγκαταστάσεις

Η παροχή μακροχρόνιας φροντίδας συμμορφώνεται πάντα με τους κανόνες υγείας και ασφάλειας, την προσβασιμότητα, τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις εξοικονόμησης ενέργειας.